

Mexický se před exekucí 19. června 1867 chová statečně a jen žádá: *Do obličeje a hlavy nestřílejte!* Ať se mně má matka může podívat do tváře. Pak si nechá zahrát svou oblíbenou píseň La Paloma. Je zastřelen dříve, než dozní.

Dříve než císařské korunovace se Maxmilián dočkal popravčí čety.

Problémy se synem Rudolfem, tak toužebně očekávaným, rostou úměrně s jeho věkem. V šesti letech je vytvořen princův dvůr, jehož součástí je i zmíněný psychopat, jinak nejvyšší hofmistr a vychovatel, generálmajor Gondrecourt. Otec je plně zaujat státnickými povinnostmi a ani matka, stále na cestách, se o děti příliš nezajímá. Z Rudolfa roste psychicky nejistá, bojácná a zároveň nervní osobnost. Otec je pro něj nepřístupný majestát. Matka je krásná, stále unikající žena. V krátkých chvilkách je matkou laskán, aby byl vzápětí odstrčen. Nechápe proč. To vše se v dospívání odráží na jeho vztahu k ženám. Po skončení studií v roce 1877 odjíždí Rudolf na zkušenou do Švýcarska a Anglie. Tam potkává svou matku, která si plně užívá víru společenské zábavy. Rudolf umí být až nezdvořile upřímný, a to je brzy důvodem, proč Alžběta odjíždí z Anglie rozzuřena synovým chováním k jejímu anglickému společníkovi, lordu Middletonovi, jenž se netají tím, že je do Alžběty zamilován. A to zas přivádí k zuřivosti Rudolfa.

Berlín v r. 1835 se stává neodvratně novým centrem evropské politiky a Brandenburská brána jeho symbolem.

Na cestě zpět stráví Rudolf několik dní na berlínském dvoře ve společnosti svého vrstevníka, Viléma Pruského, budoucího německého císaře. Navštěvuje řadu plesů a společenské salony. Vilémovou sestrou je popsán jako žádný krasavec, ale zajímavý. Je zdvořilý, ale chladný a pohrdavý. Jako perspektivní ženich je přitom v hledáčku mnoha žen a dívek. Tento fakt i pokroucený vztah k matce ho ale vede k pohrdání ženami, které jsou mu pouze prostředkem k ukojení sexuálních potřeb, nic víc. Nezměnila to později ani manželka Stefanie, když si stěžovala, že Rudolf ženy podceňuje a nepovažuje je za rovnocenné. Jeho ideálem krásy jsou malé, černovlasé, něžné ženy, jako teta Marie Terezie Portugalská či jeho pozdější milenky Mizzi Kasparová a Mary Vetserová. Komplikovanost jeho osobnosti vábí pozornost okolí, stejně jako údajná náklonnost i k mužům. Hojně, byť tajně, diskutovaným byl Rudolfův vztah k bratranci Ludvíku II., bavorskému králi. Od chvíle, kdy Rudolf narukoval v roce 1878 do Prahy, stává se ozdobou společnosti. Praha si zas od přítomnosti následníka a novopečeného plukovníka 36. císařského pěšího pluku slibuje bližší vztah k Vídní. A Rudolf, ten si užívá svobody i vzdálenosti vídeňského dvora. Večírky, plesy, pitky v putykách a hlavně děvčata. Svě jméno nicméně po korunním princí Rudolfovi dostala pražská koncertní síň Rudolfinum, nikoliv jeden z Rudolfem oblíbených *hampejzů*.

Jedno je jisté, princovi je třeba hledat nevěstu. Úkolem pověřený vyslanec, hrabě Chotek, najde patnáctiletou princeznu Stefanií, dceru belgického krále Leopolda II. a Rudolf se v březnu 1880 vydá na obhlídku. Námluvy dopadly, žádná sláva! *Je bledá a nijak vzhledná*, zní princovo resumé, když ji uvidí. Ale císařský dvůr není

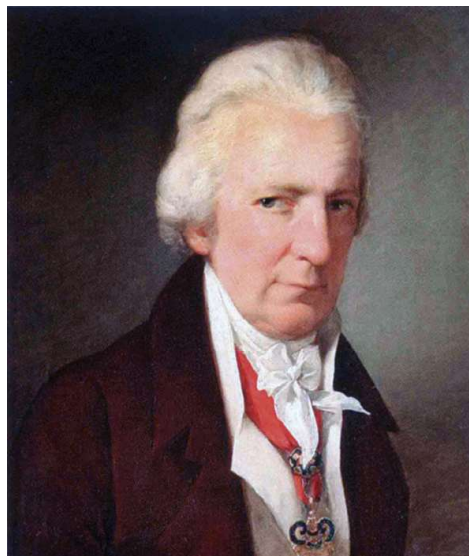

Manželství s princeznou Stefanií Belgickou se opravdu nevyvedlo, protože habsburská rodina ji nikdy nepřijala mezi sebe. Tím méně princ Rudolf.

holubník. Rudolf svůj státnický úděl tedy přijímá, a dokonce se na námluvách tváří jako šťastný ženich. Pravda, i díky milence, kterou má pro jistotu v Bruselu s sebou, což praskne a budoucí tchyně se vše dozví. Hrozící skandál je však diplomaticky zameten pod koberec. Svatbu Rudolfa a Stefanie v květnu 1881 vítá lid takovými ovacemi, že jízdu 62 dvorních kočárů v Prateru zastaví dav skládající následníkovi hold. Lidovou slavnost v Schönbrunnu uzavírá nevídaný ohňostroj a iniciály R a S na noční obloze. Svou popularitu podpoří následnický pár také účastí na otevření českého Národního divadla v Praze roku 1881, divadla, na které rozhodující částkou přispěl sám císař. Rudolf se zpočátku jako manžel snaží, ale i tak to Štěpánka u Habsburků nemá lehké. Její tchyně, krásná Sisi *tou ošklivou nemotorou* či *morální*

zátěží, jak Stefánii nazve, pohrdá. O nic lépe se k ní nechová ani Rudolfova sestra Marie Valerie a nakonec ji opouští i Rudolf. Naději jejich vztahu dalo na čas Štěpánčino těhotenství, ale očekávaný mužský potomek se nenarodil. Dne 2. září 1883 se narodí jen dcera Alžběta, jejíž porod je navíc velmi těžký, a další děti už Stefanie mít nemůže. Její neplodnost prý způsobí kapavka, kterou ji obdaroval kdo jiný než manžel a korunní princ Rudolf.

Nelze ale Rudolfa považovat jen za nezodpovědného floutka. Vydává vědecké práce, v deníku *Neues Wiener Tagblatt* píše pod cizím jménem i politické články, v nichž kritizuje otcovu politiku. Po katastrofě při požáru Theater am der Ring, kde v roce 1881 uhořelo 300 lidí, zakládá Dobrovolnou záchrannou společnost. Jako vlivná pokroková osobnost zahajuje v roce 1883 ve Vídni Elektrickou výstavu, je členem Mezinárodního ornitologického kongresu 1884, organizátorem Živnostenské výstavy v Antverpách a v roce 1887 otevírá Výstavu hygieny. Právě jemu patří na svou dobu velmi odvážné prohlášení: *Nejcennějším kapitálem států a společnosti je člověk.*

Hrabě Jan Rudolf Chotek, finančník a nejvyšší purkrabí. V tom byl rozhodně úspěšnější než jako dohazovač princezen.

Marie Valerie byla jediným člověkem, kterému se dostávalo lásky a pozornosti její matky, císařovny Alžběty Bavorské, která vešla do dějin jako krásná Sissi.

Je to hlavně zoufalá snaha získat pozornost a uznání rodičů, jež žene Rudolfa do nových projektů i výstrelků a skandálů. Zlom nastává z jara 1886, kdy u něj propuká neléčitelná kapavka. Morfium, alkohol i další ženy jako řešení. Deprese, sebelítost a bolesti jako důsledky. Je agresivní, ztrácí sebekontrolu i vůli a žije zběsilým životem. Jeho poslední audienci u otce 26. ledna 1889 ukončí císař slovy: *Nejsi hoden stát se mým nástupcem.* Rudolf měl být podle něj skvělým

vojákem, ale čas ukazuje, že talent má spíše na vědy a techniku. Ani strmá vojenská kariéra není pro Rudolfa tím, co by jej těšilo, a tuší, že za ni vděčí jen svému postavení. Proto se zprvu snaží i na tomto poli dokázat své schopnosti. Ale jeho počáteční nadšení, zájem o studium vojenství a techniku i politiku brzdí střety se strýcem Albrechtem. Ani otcova nedůvěra v Rudolfovy znalosti, dávána často najevo odsudkem synova názoru větou: *Rudolf už zase žvaní!*, vztah mezi nimi nijak nezlepšuje. Rudolf postupně rezignuje a dává ostentativně najevo svůj nezájem. Tím však jen potvrzuje dřívější domněnky. Často se rozchází v názorech s politikou svého otce, a je dokonce tajně sledován. Ve vytvoření Dvojspolku a pozdějšího Trojspolku tuší počátek zániku Rakouska. Časem označí Rakousko-Uhersko věštecky za pruskou provincii. Tak jako se okolí mýlilo v Rudolfovi, nemýlil se on v Rakousku. V tomto období zániku všech nadějí lze spatřovat příčiny Rudolfových depresí.

Jedním z vrcholů vzájemného nepochopení syna a otce byl Rudolfův osobní spor s pruským císařem Vilémem II. po inspekci rakouské armády. Ten shledal její stav jako neudržitelný, zvláště pěchotu, již velel právě Rudolf, a požadoval zbavit jej velení. Samozřejmě Vilémův požadavek vyvolal další ostrý spor mezi princem Rudolfem a císařem Františkem Josefem I. Největší Rudolfovou snahou bylo nepochybně přesvědčit otce o svých schopnostech a získat jeho uznání. Celoživotním cílem, jehož finále se Rudolf nedožil, byla monumentální encyklopedie, představující rakousko-uherskou monarchii, která byla pod názvem *Dílo korunního prince* dokončena až v roce 1902. Obtíže vzniku byly především finančního rázu. V prosinci roku 1885 na křtu 1. svazku díla uspořádal císař František Josef I. pro autory přijetí. Přitom zatloukl jen další hřebík do rakve vztahu k synovi, když veřejně vznesl fatální dotaz, zda skutečně úvodní slovo Díla napsal Rudolf...

Nepochybně po celý život senzitivního Rudolfa trápil pramalý zájem jeho císařských rodičů o něj samotného. Na jaře 1886 po propuknutí neléčitelné kapavky odjíždí se Stefanií do Středomoří na ostrov Lacroma... Je to začátek jeho konce. Při cestě do Berlína v březnu 1887 poprvé bere morfium. Nikdy už nepřestane. Ví o své vině, ale místo kroků k nápravě se jen utápí ve svém zoufalství. Ztrácí i podporu a přízeň obyvatelstva. Marně se snaží upoutat pozornost matky, která je příliš zaměstnána zasnubami své nejmilejší dcery Marie Valerie. Nevnímá, že na Štědrý den 1888 je zhroucený Rudolf u konce své cesty. Jeho poznámkám v tom smyslu vůbec nikdo nevěnuje pozornost. Nevnímá ho rodina, natož manželka.

Pruský císař Vilém II., mocný hráč evropské politiky.